

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1899.   Andra Kammaren.   N:o 39.

Fredagen den 12 maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Föredrogs och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets memorial, n:o 12, angående anvisande af ersättning till sammansatta stats- och lagutskottets kansli.

§ 2.

Anmäldes och godkändes följande inkomna förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

från *bevillningsutskottet*:

n:o 128, angående tullbevillningen; och

n:o 129, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; och

från *lagutskottet*:

n:o 126, i anledning af väckt motion om ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården; och

n:o 127, i anledning af väckt motion angående ändrad lydelse af 2, 20 och 21 §§ i lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring samt 6 § i lagfartslagen.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 21, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om riksdagens afslutande.

§ 4.

Justerades ett protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 7,18 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Lördagen den 13 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 6 dennes.

§ 2.

Föredrogs och godkändes Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 21, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om riksdagens avslutande; och skulle detta beslut jemlikt 63 § 3 mom. riksdagsordningen delgifvas Första Kammaren.

Herr talmannen tillkännagaf, att Första Kammaren, enligt nu ankommet protokollsutdrag, i ärendet fattat enahanda beslut.

§ 3.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 124, angående åtgärder för att bereda säkrare förvaring af de under pastors uppsigt och vård stående arkivalier;

n:o 130, angående lindring i fraktkostnaderna vid jernvägs-transport af kalk m. m.; och

n:o 132, angående riksdagens avslutande.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 11,22 f. m. för att åter sammanträda kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m., då detta sammanträde enligt utfärdadt anslag komme att fortsättas.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Lördagen den 13 maj.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet och ledde härvid herr vice talmannen kammarens förhandlingar.

§ 1.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets memorial:

n:o 113, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 114, angående den nya riksstaten.

§ 2.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen.

n:o 65, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet;

n:o 67, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet;

n:o 131, angående statsregleringen för år 1900 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp;

n:o 133, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af f. d. exercisplatsen Petsarfverum på Gotland;

n:o 134, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af fasta egendomen n:o 23 i kvarteret Hvalfisken inom Ostermalms församling i Stockholm; och

n:o 135, i anledning af inom riksdagen väckta motioner i fråga om åtgärder för beredande af möjlighet för mindre bemedlade att förvärfva sig egna hem.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,42 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Söndagen den 14 maj. Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till §§ i riksdagsbeslutet:

n:o 32, angående civile tjensteinnehafvares rätt till pension af staten m. m.;

n:o 33, angående kreditivsummorna;

n:o 34, angående utbetalning af anslag till riksdags- och revisionskostnader m. m.;

n:o 35, angående ändrad lagstiftning om skilnad i trolofning och äktenskap;

n:o 36, angående ändrade straffbestämmelser för brott, som omförmälas i 18 kap. 6 och 13 §§ strafflagen;

n:o 37, angående skydd för vissa mönster och modeller;

n:o 38, angående ordnandet af rättsförhållandena emellan kommuner och enskilde vid genomförande af stadsplaner m. m.;

n:o 39, angående ersättning af allmänna medel i vissa fall för skada, som förorsakats af embets- eller tjänsteman m. m.;

n:o 40, angående ändrad lydelse af § 31 i kungörelsen angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 juni 1874 m. m.;

n:o 41, angående ändrad lydelse af 3 § sjölagen;

n:o 42, angående mosaiske trosbekännares fattigvård;

n:o 43, angående ändrad lydelse af 11 kap. rättegångsbalken m. m.;

n:o 44, angående ändrad lydelse af 86, 87, 123 och 148 §§ i strafflagen för krigsmagten den 7 oktober 1881;

n:o 45, angående beräkning i vissa fall af tid, som afses i lagen om skydd för vissa mönster och modeller;

n:o 46, angående registrering af jemväl andra föreningar än sådana, som hafva ekonomisk verksamhet till sin uppgift;

n:o 47, rörande ändrad lydelse af § 8 i lagen angående köttbesigtning och slagthus den 22 december 1897;

n:o 48, angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgifter;

n:o 49, angående ändring i 4 § bevillningsförordningen och 2 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna;

n:o 50, angående ändrad lydelse af §§ 10, 20, 32, 33, 34, 37 och 45 riksdagsordningen;

n:o 51, angående ändrad lydelse af §§ 5, 6 och 42 regeringsformen;

n:o 52, angående ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen; och

n:o 53, angående ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

Föredrogos och godkändes hvart efter annat statsutskottets memorial:

n:o 113, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 114, angående den nya riksstaten.

§ 3.

Anmälades och godkändes

dels Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 54, angående fjerdingmansbestyrets utgörande;

n:o 55, angående ändringar i gällande lagstiftning rörande fattigvården;

n:o 56, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

n:o 57, angående beviljning af fast egendom;

n:o 58, angående anslag för förvärfvande för statens räkning af bandelen Örebro—Frövi m. m.;

n:o 59, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster;

n:o 60, angående åtskilliga på grund af 89 § regeringsformen väckta frågor;

n:o 61, angående anslag till fortsättning af statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen;

n:o 62, angående anslag till fortsättning af statsbanan från Göteborg till Skee;

n:o 63, angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

n:o 64, angående val af fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret;

n:o 65, angående ändring i lagen om hemmansklyfning, ego-styckning och jordafsöndring m. m.;

n:o 66, angående tullbevillningen; samt

n:o 67, angående statsregleringen,

dels ock följande inkomna förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen

från statsutskottet:

n:o 63, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, innefattande anslagen till landtförsvaret;

n:o 64, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret;

n:o 66, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

n:o 68, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna;

n:o 136, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag af kronan tillhörig mark i Juckasjärvi socken i Norrbottens län m. m.;

n:o 137, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande åt aktiebolaget Gellivare Malmfält af kronan tillhörig mark i Norrbottens län m. m.;

n:o 138, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

n:o 139, i fråga om upphörande af det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgillet, äfven kalladt smörränta;

n:o 140, angående rätt för jordegare att inlösa till statsverket indragna hospitalsräntor m. m.;

n:o 141, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande till landtförsvaret af lägenheten Berrita Gurrislyckan inom Malmöhus län;

n:o 142, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter förre fabriksarbetaren Lars Persson;

n:o 143, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra häradsskrifvarebostället 1 mantal Vestra Hälgestad n:o 1 Mellangård i Östergötlands län hörande lägenhet;

n:o 144, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af mark från förra landshöfdingebostället Kungsgården Noret i Kopparbergs län för utvidgning af Falu stads område;

n:o 145, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse åt Folkare härads tingshusbyggnadsskyldige af mark från kronohemmanet Ävesta i Kopparbergs län till plats för tingshus;

n:o 146, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Hunna n:o 3 Östergård i Kronobergs län;

n:o 147, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af viss del af förra militiebostället 1 mantal Örby n:o 2 Bossgård i Elfsborgs län jemte kronans andel i fallet och vattnet i Viskaån utanför samma område m. m.;

n:o 148, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af Alnarps kungsgård underlydande gatehusen n:is 12 och 13 Lomma;

n:o 149, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret; samt

n:o 150, med ny riksstat; och

från sammansatta stats- och lagutskottet:

n:o 151, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884, äfvensom i ämnet väckta motioner.

§ 4.

Justerades prokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,51 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Måndagen den 15 maj. Kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 8 dennes.

§ 2.

Anmälades och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 68, angående disposition af besparingarna å hufvudtitlarna;

n:o 69, i afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap egande ämnen; och

n:o 70, angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i grufvestadgan den 16 maj 1884 m. m.

§ 3.

Ordet lemnades härefter till herr vice talmannen Swartling, hvilken yttrade:

Herr talman, mine herrar! Jag hemställer, att kammaren i enlighet med hvad förut varit vanligt ville besluta att åt representanterna för Stockholms stad och de öfriga kammarens ledamöter, som möjligen kunna vara qvar i Stockholm, lemna i uppdrag att justera de protokoll, som äro ojusterade, då riksdagen avslutas.

Denna hemställan bifölls.

§ 4.

Kammarens ledamöter, som af Kongl. Maj:t blifvit kallade att denna dag efter bevidad gudstjenst infinna sig å rikssalen, der riksdagen komme att avslutas, afdingo nu till Storkyrkan för att åhöra riksdagspredikan. Efter gudstjenstens slut begäfvos sig kammarens ledamöter till rikssalen, der jemväl Första Kammarens ledamöter infunno sig.

Herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläste der Kongl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern att å Kongl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen.

Sedan härefter kamrarnes undersåttliga vördnad och välönskningar blifvit af herrar talmän framförda, samt herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst riksdagsbeslutet, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara avslutad.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till kammarens samlingsrum, tog herr *talmannen* afsked af kammarens ledamöter med följande ord:

Mina herrar! Såvida inga oförutsedda omständigheter kunna föranleda inkallandet af en urtima Riksdag, är med avslutandet af innevarande års lagtima Riksdag mandatet för ledamöterna i Andra Kammaren tilländalupet. Redan detta förhållande är egnadt att inlägga en allvarlig betydelse i det afsked, som vi i dag vexla, ty icke vi, icke ens någon vet, huru många eller hvilka som åter kunna möta vid en kommande riksdag.

Men en maning till allvarliga tankar ligger äfven deri, att när nästa års lagtima Riksdag sammanträder, hundratalsiffran på tideräkningens taxameterskifva krupit ett steg framåt och derigenom gifvit uppslag till ett nytt blad i historiens bok. När detta blad en gång är vordet fullskrifvet, måtte det då kunna vittna om, att den utveckling i andligt och materielt hänseende, som kännetecknat vårt land under detta århundrade, då ytterligare vunnit förkofran och stadga, till lycka för ett älskadt fädernesland, till gagn och väl för alla dem, som derinom bygga och bo.

Till denna varma önskan må det tillåtas mig att lägga en bön att ständigt få vara innesluten i Eder välvilliga hågkomst och att I med glädt minne må minnas den samvaro, som nu under tre år bundit oss samman.

Härpå svarade herr Johansson i Noraskog: Med den nu avslutade lagtima Riksdagens förhandlingar kan Andra Kammaren sägas ånyo hafva genomlevvat en valperiod, den elfte från början af vårt nu gällande statsskick. Om flere eller färre ibland oss åter skola mötas på detta rum till förnyade arbeten, beror således i väsentlig grad på det förtroende vi lyckats förvärfva hos våra valmän. Men sannolikt äro de icke heller få, som på grund af hög ålder, i likhet med Eder, herr grefve och landshöfding, eller genom ökad sjuklighet eller andra särskilda omständigheter numera hafva »tröttnat på riksdagslifvets kif och strid, och längta efter hemmets stilla frid». Sålunda blir för mången detta afsked tillika det sista från goda, pröfvade vänner och kamrater. Alla skola vi dock i kärt och tacksamt minne bevara de upphöjda och älskvärda talmansegenskaper, den lugna oveld, det oförtröttade nit

och den erfarna skicklighet, hvarmed Ni, herr grefve, städse ledt våra förhandlingar. På samma gång vi, den nuvarande Andra Kammarrens män, tillönska Eder en sorgfri och lycklig ålderdom, tillåta vi oss ock uttrycka den vissa förhoppning, att vi äfven måtte hos Eder få vara inneslutna i benägen och välvillig hågkomst.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter afskedshelsningar och åtskildes.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Tisdagen den 23 maj.

Kl. 2 e. m.

Sedan Andra Kammaren genom beslut den 15 innevarande månad åt representanterna för Stockholms stad samt dem af kammarens öfriga ledamöter, som efter riksdagens afslutande befunno sig kvar i hufvudstaden, uppdragit justeringen af de kammarens protokoll, hvilka vid riksdagens afslutande återstode ojusterade, hade tillkännagifvande om att nämnda justering komme att denna dag kl. 2 e. m. försiggå i kammarens kanslilokal blifvit i hufvudstadens vederbörliga tidningar infördt; och då ärendet nu företogs, tillstädeskommo följande kammarens ledamöter:

herrar *J. H. G. Fredholm, S. G. von Friesen, E. Hammarlund, C. Wallis, E. O. V. Wavrinsky, F. Berg, J. Olsson* i Stockholm, *David Bergström, K. A. Staaff, Hjalmar Branting, C. A. Lindhagen, M. F. Nyström, A. V. Ljungman* och *Ernst Carlson*.

Protokollen för den 9, 10, 11, 12, 13, 14 och 15 maj upplästes och blefvo af tillstädesvarande herrar ledamöter godkända, hvarefter sammanträdet upplöstes.

In fidem

E. Nathorst Böös.